

KOTITAIDE

1908
N:o 7

**HUONESISUSTUKSIA
RAKENNUSTAIDETTA
MAALAUSTA JA KUVAN-
◇◇◇◇ VEISTOA ◇◇
TAIDETEOLLISUUTTA**

7:s
vuosikerta

**Suurin valikoima
Taideteollisuusesineitä**
kuparista, messingistä,
bronsista, raudasta,
kristallista, porsiinista
ja fajansista
G. F. STOCKMANN
OSAKEYHTIÖLLÄ
HELSINGISSÄ.

TOIMITUS:
EINO SCHRODERUS, VIETTI NYKÄNEN
TYYNE KOLINEN y. m. y. m.

Toimituspaikka: Alpertink. 20. puh. 55 94.
Konttori: Huvilakatu 5, puh. 6 44. • Posti-
osoite: Suomen Teollisuuslehden Kotitaide.
Tilauhinta 9 mk. • Ilmestyy 12 num. vuo-
dessa vähintään 30 kuvaliitteen seuraamana.

5 Herman Lindell 5
ERITYISLIIKE
Taiteilija- ja
Piirustusaineita
5 I. Henrikink. 5
5 Helsinki. 5

Hennebique Rautabetonia, R. P. HEINRICH.

Sähköosoite: Heinrich. Helsinki Pohj. Esplanadink. 27. Puhelin 44 57.

Tekee täydellisesti tulenkestäviä Rautabetongirakenteita omien systeemien ja muiden nykyaikaisten ja koeteltujen rakentamismetodien mukaan.

Kokonaisia paperi- ja selluloosatehtaita, puuhiomoita, höyrysahoja y. m. Turpiinilaitoksia Kouluihin, sairashuoneisiin, asuntoihin y. m. kaksinkertaisia kolvia täytteineen tai ilman.

Suomen suurin

Kateaineiden erikoisliike,

ammattitaitoisine johtajineen katto-, tiili-, liuska-, Heinrichin reformikatto, puusementtikatto y. m. rakenteissa.

Suomessa rakennettu:

Tirkkosen liikepalatsi, Tampere.
Lauritsalan höyrysaha, Lauritsala.
Porvoon selluloosatehdas, Tolkio.
Kansakoulurakennus, Helsinki.
Luteril. evankeliiyhdistys, Helsinki.
Nokian Osakeyhtiö, Nokia.
Helsingin kaup. työväen asuntoja.
Punkaharjun asematalo.
Kansakoulurakennus Kotkassa
y. m., y. m.

Saksalaisten ja itävaltalaisien

Münchenin Pyrofogontlaitosten

haaraosasto.

„Pyrofogont“ lattiat (valmistettu yli 500.000 m²) terveydellisessä suhteessa paraita koulujen, sairaaloiden, asuinrakennusten y. m. lattioita.

Palkittua työtä.

Paraita suosituksia.

RUBEROID

PARAS KATTO- JA ERISTYSHUOPA.

Ruberoidi pysyy ehdottomasti vedenpitävänä!

Ruberoidi kestää aina ilman vaikutukset!

Ruberoidista ei paahtavimmassakaan helteessä tipu mitään; tämän kautta pysyy puhtaus aina ja kattokourut eivät likau!

Ruberoidi on hajutonta, alavaluvaa sadevettä voidaan käyttää talouteen!

Ruberoidia ei kattamisen jälkeen sivellä. On olemassa kattoja, jotka ovat värillä sivelemättä pysyneet 11 vuotta vedenpitävinä!

Ruberoidia voidaan laskea sekä kaltevaan, makaavaan että pystyasentoon!

Ruberoidi korvaa alallaan halpuudessa ja hyvydessä puusementin, eristää erinomaisesti vettä, lämpöä ja kylmää, ja tarvitsee sen lisäksi pienen painonsa takia (1 m² = 2 kg) hyvin köykäiset kattotuolit!

Ruberoidi on taipuvaa, niin että muuri- ja piippusaumat voidaan sillä peittää!

Ruberoidi voidaan maalata tavallisella öljyvärillä!

Ruberoidiin ei väkevätäkään hapot, lipeät ja kaasut vaikuta! Veturien ja savupiippujen rikkipitoiset höyryt eivät sen vuoksi sitä syövytä!

Ruberoidia siihen kuuluvine lisäaineineen sekä neuvoja ja selityksiä saadaan liikkeeltä.

R. MELLIN

KULTASEPPÄ

Valmistaa kaikellaista kulta- ja hopeasepäntöitä.

Ilmoittakaa

Kotitaitteessa!

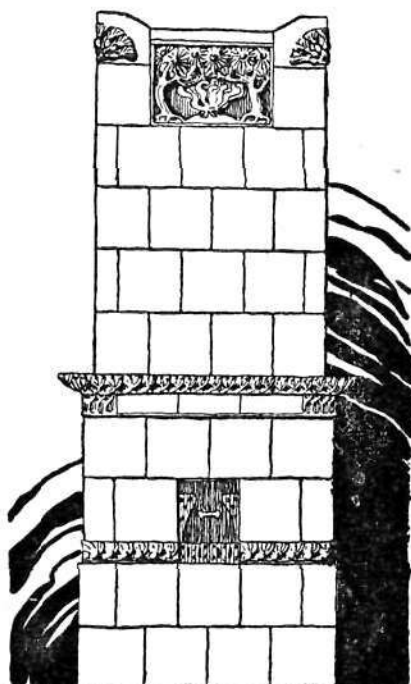
OSCAR FRANCK & C:o.

Ruberoidiseurun m. b. H. Hamburg tuotteiden yksinmyyjä Suomessa.

P. Esplanadinkatu 27.

HELSINKI.

Puhelin 5096.

Turun Kaakeli-Tehdas

myy halvimmalla aivan uusmallisia kotimaisten arkkitehtien piirustusten mukaan valmistettuja uunia sekä saleja että ruokasaleja ja jokapäiväishuoneita varten.

Näyttelyvarasto

Helsingissä,

Iso Roobertinkatu 25

Taidetakomo

KORU

Eino Schroderus.

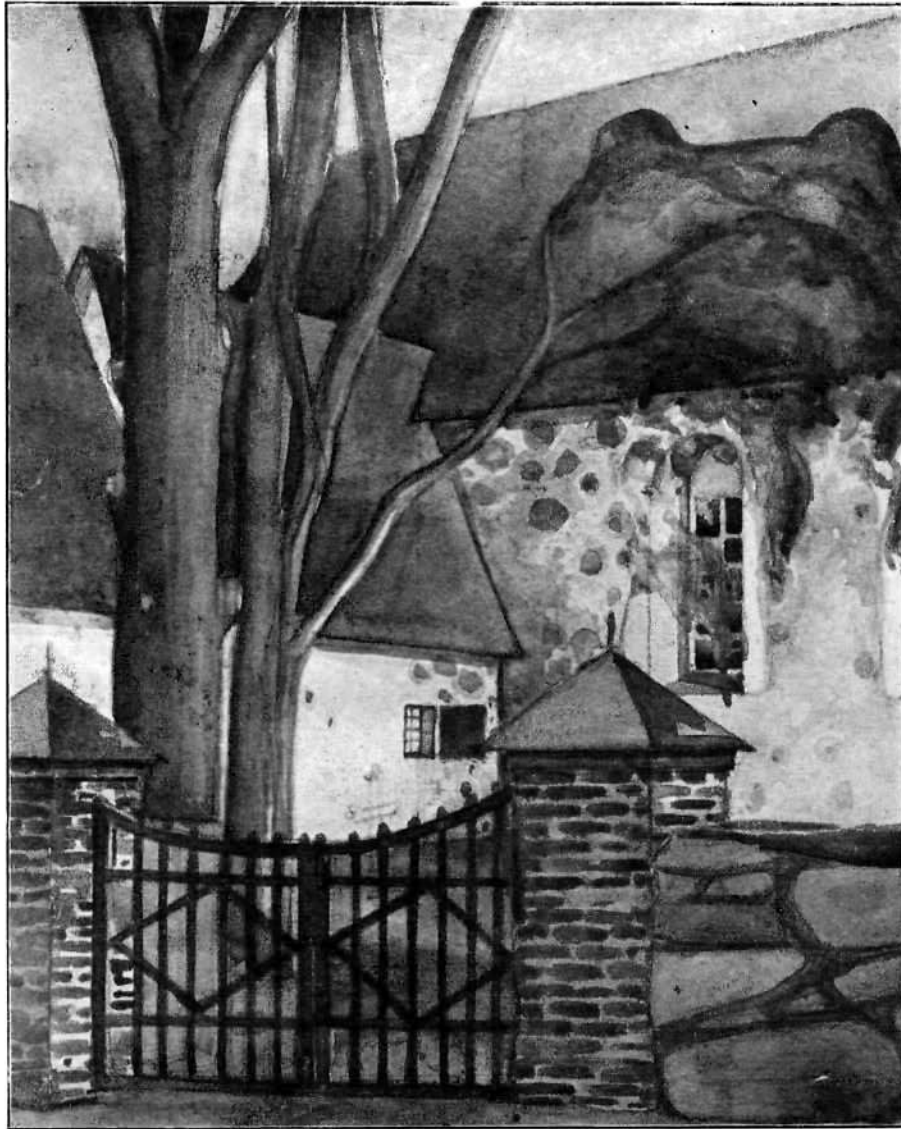
Valmistaa lamppuja, lybtyjä, kynttiläjalkoja, kirjoitustelineitä, huonekaluheloja y. m., y. m.

Ottaa suorittaakseen kaikenlaatuista rauta-, kupari- ja messinkiteollisuuden alalle kuuluvaa taiteellista työtä.

EINO SCHRODERUS.

Arkkii.

Kristianink. 5. P. 53 48. TAKOMO Pietarink. 14.

TENHOLAN KIRKKO
AKVARELLI

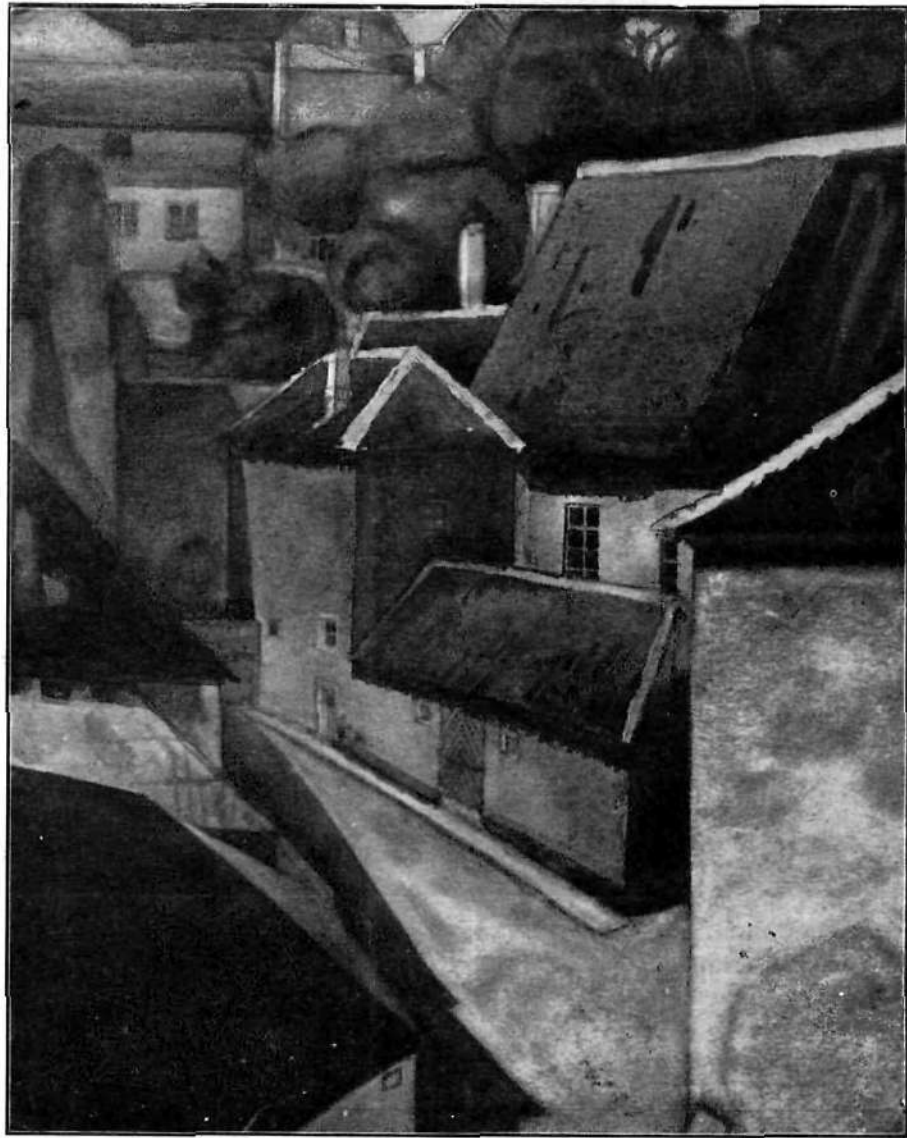
EINO SCHRODERUS.

Suomalainen taideteollisuus — huomioonottamaton vientitavara.

(Hufvudstadsbladet 21/7 08).

Nykyinen vakava taloudellinen asemamme kehottaa meitä enemmän kuin koskaan ennen, perinpohjaisesti tutkimaan missä määrin kauppabalans-

siamme voitaisi parantaa — joko pienemmällä tuonnilla, tai suuremmalla viennillä. Että siinä suhteessa ei ainoastaan pääelinkeinolla, vaan

KADUNNURKKAUS RÄÄVELISSÄ
AKVARELLI

EINO SCHRODERUS.

myöskin pienemmillä tuotanto eli teollisuushaaroilla voi olla merkityksensä, ei voine kukaan kieltää. Jokainen parannettu vientimahdollisuus, on maallemme uutena tulolähteenä, ja se arvo mikä siitä kullassa saadaan on yhteishyötyä. Meillä ei ole niinmuodoin mitään syytä olla toimettomina siitä syystä, että tulokset kenties aluksi näyttäisivät vähemmin houkuttelevilta. Vähäkin voi olla paljon arvoista ja vähästä alusta voi pian tulla huomattava menekki — siitä näemme todisteita toisissa maissa.

Tällä hetkellä kävisivät meidän taidekäsateollisuus- ja tehdasteollisuustuotteemme kaupaksi Europan markkinoilla paremmin, kuin koskaan ennen. Ensinnäkin on juuri kaikella pohjoismaisella harvinaisen korkea kurssi, joka osittain riippunee ansiosta, mutta myöskin osaksi muotioikusta. Toiseksi on erittäinkin meidän suomalainen taideteollisuutemme ruvennut herättämään huomiota ja jopa saanut vissin nimenkin mannermaalla, etenkin Saksassa ja siitä kiitos nuorelle arkkitehtuurikoulullemme. Nyt ei siis pidä unohtaa tilaisuutta, joka kenties ei koskaan palaja, vaan on voimakkaasti käytävä käsiksi asiaan ja jos mahdollista avattava suomalaiselle taideteollisuudelle ulkomaiset markkinat, jotka epäilemättä tarjoojille voisivat osoittautua kotimaisia edullisemmiksi, jotka ovat siksikin rajoitettuja.

Omituista kyllä ei ennen saavuttamiemme puhtaasti taiteellisten voittojen käyttäminen kauppalalla näytä herättäneen suurempaa mielenkiintoa johtavissa taiteellisissa ja taideteollisuutta harrastavissa piireissämme. Kaikkea, mikä jossakin määrin kantaa kauppatavaran luonnetta, katsotaan näissä piireissä epäillen — niin se ainakin minusta näyttää. Näyttää siltä, että oikea taiteilija ei voi alentumatta antautua tekemään kauppaa, ja ettei oikea taide voi tulla kauppatavaraksi menettämättä taiteellisuuttaan.

On selvää, että ainakin aluksi tarvitaan joku määrä mukautuvaisuutta, voittaakseen alaa uudelle tavaralle — mukautuvaisuutta, jonka ei suinkaan tarvitse merkitä ristiriitaa, tai vielä vähemmän luopumista taiteellisista valiotuotteista. Voidaan esittää useita esimerkkejä laitoksista, puhtaasti taiteellisella johdolla, jotka ovat pyrkineet saavuttamaan ja saavuttaneetkin huomattavat ulkomaiset markkinat, menettämättä vähääkään niistä taiteellisista periaatteista, joiden pohjalla ne ovat syntyneet. Esitän tässä pari sellaista: Josef Hoffmann'in ja Kolo Moser'in johtamat Wiener Werkstätten, joittenka paljon kysytyt valmisteet ovat levinneet kauas ulkopuolelle Itävallan rajoja. Ja Riemerschmid's'in taiteellisen johdon alla työskentelevät Dresdener Werkstätten, joittenka huone-

kalutuotteet — perustuen eräänlaiseen teknilliseen keksintöön, joka tekee täyttämistyöt mahdollisimman helpoiksi — ovat tulemaisillaan maailman kuuluksi. Molemmissa tapauksissa on taiteellisen johdon ohessa toimelias kauppajohtaja, ja tästä yhteistyöstä ei kumpikaan kärsi, vaan päinvastoin.

Jos nyt kysytään, mitkä taiteelliset käsateollisuuden haarat Suomessa omaavat mahdollisuuden menestyksellä tulla tunnetuiksi Europan markkinoilla, niin huomaamme pian, että niitä ei ole monta.

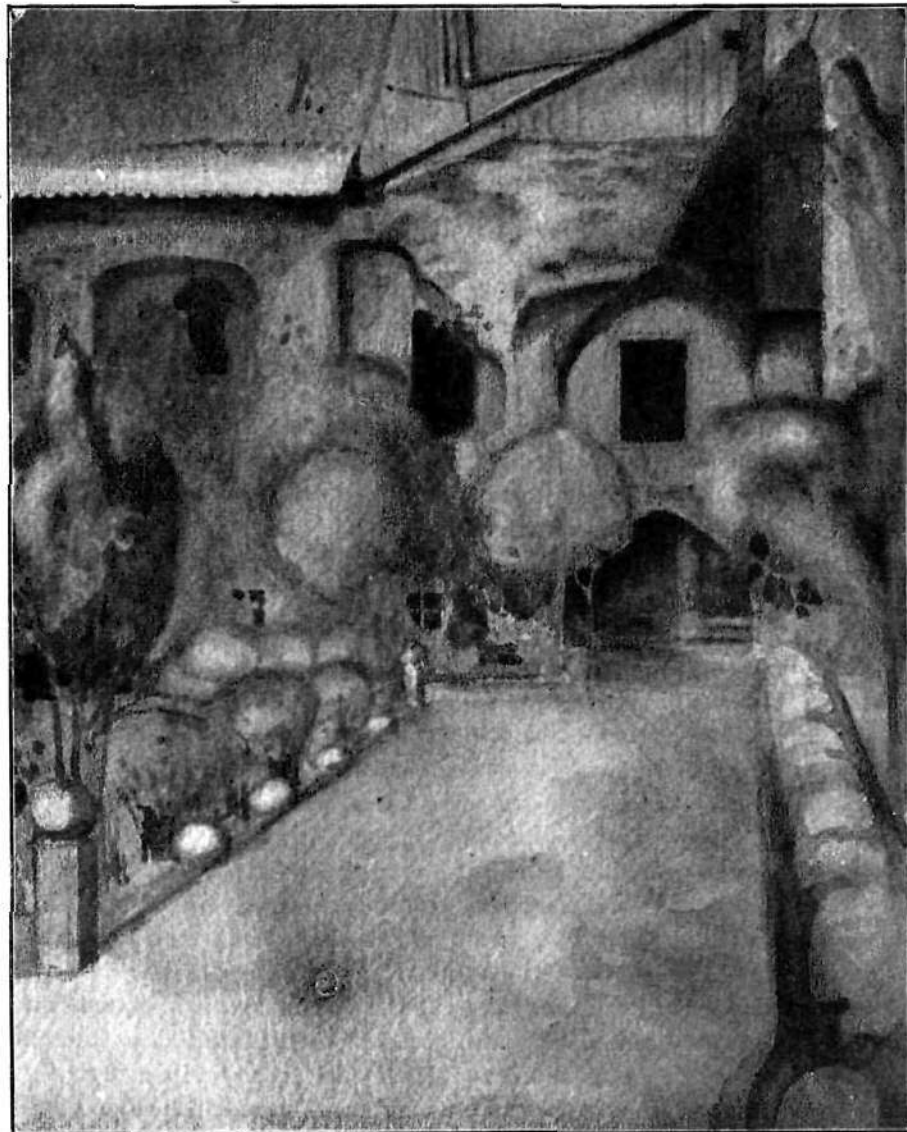
Meidän huonekaluteollisuutemme ei kuulu niihin. Jo puute sopivista kotimaisista puulajeista on suuresta merkityksestä (mahdollisesti voisi meidän läpivärjätty koivupuumme tulla kysymykseen?). Vielä tärkeämpää on, että työ vallitsevan levottomuuden tähden työväenoloissa tulee suoritukseen nähden luonuottoman kalliiksi. Kaikilla ajan teknillisillä apuneuvoilla varustettuja huonekalutehtaita on meillä ainoastaan yksi suurempi, nimittäin Boman'in tehdas Turussa. — Sanalla sanoen: meidän huonekaluteollisuutemme näyttää, ainakin toistaiseksi olevan tarkoitettu ainoastaan omia ja mahdollisesti Venäjän markkinoita varten. Sama on laita meidän taiteellisesti valmistettujen kaakeliemme (uuniemme) laita.

Meillä ei ole mitään vastaavia laitoksia ruotsalaisille- ja vielä vähemmin tanskalaisille-porsliinitehtaille, joittenka tuotteita myydään nykyään omissa haarakaupoissa useimmissa Europan pääkaupungeissa ja sellaisen taideteollisuushaaran mahdollisuudet eivät siis ole suuret. Tätä luetteloa voisi vaikeudetta vieläkin jatkaa. Mutta pidän edullisempänä käydä käsiksi asian positiiviseen puoleen, siihen mitä meillä todellakin on.

Meillä on ensinnäkin pitsinypläyksessämme ikivanha teollisuus, jollekka ulkomaiset markkinat pitäisi olla löydettävissä. Palauttakaamme vain mielellämme, että tämä kaunis taide, viisi vuotta sitten, kun muutamat yksityiset ihmiset rupesivat huolehtimaan siitä, oli jo unohtumaisillaan, että silloin tuskin parikymmentäkään Rauman eukkoa harjoitti tätä, kun sensijaan nyt — siis ainoastaan muutaman vuoden kuluttua — niiden luku on noussut viiden- kuudenkymmenen paikkeille ja tämä ainoastaan niitten pienten markkinoiden perusteella, jotka toistaiseksi on suurella vaivalla saatu avatuiksi täällä kotona.

Ei ole mitään syytä olettaa, etteikö Rauman pitsejä, missä vaan työtä niiden hyväksi tehdään, — voida saada vientitavarana arvoon, joka korkeampain hintojen johdosta ulkomailla voisi saavuttaa vielä paremman tulolähteen täällä.

Toinen teollisuuden haara, jolla on yhtä kunnias menneisyys on ryijynkudonta. Kun muistaa, mikä menestys Pariisiin näyttelyssä olleilla suoma-

LUOSTARIPIHA RÄÄVELISTÄ
AKVARELLI

EINO SCHRODERUS.

laisilla ryijyillä oli, niin tulee kysyneeksi, eikö tätä vaikutusta voisi saada pysyväiseksi. Teknillisesti asiaa katsoen voidaan näitä verrata parhaimpiin itämaisiin tuotteisiin — niiden kestävyys on ihan erinomainen —, ja sen jälkeen kun Suomen käsityönystävät ovat jälleen palauttaneet käytäntöön kasviväreillä värjäämisen, syrjäyttämällä kemiallisen tavan, voidaan niitä värienkin puolesta tarjota täydellä varmuudella. Mitä malleihin tulee, niin löytyy niitä osaksi erinomaisia uusia ja osaksi vanhoja ryijyjä, joita on museoissamme, tai yksityisten keräilijöiden käsissä, jotka mainiosti sopisivat toisoinnaksi.

Tulen nyt kysymykseen, miten ja mihin näitä taideteollisuustuotteita voitaisiin ulkomailla sijoittaa.

Kuten tunnetaan, on kansojen kesken ole-massa suuri vaihtokauppa kaikkeen nähden, mikä koskee huoneiden sisustusta. Meillä on englantilaiset Morrisverhot seinillämme, Japanilaisia niinimattoja lattiaillamme, itävaltalaisia huonekalupäällisiä ja kentiesi hollantilaisia batiks'ia ikkunaverhoinamme. Ei mikään maa ole liian kaukainen kilpaillakseen tuotteillaan.

Ja välittääkseen tätä kansainvälistä tavarainvaihtoa, on nykyään mannermaan suurkaupungeissa huomattavia kauppahuoneita. Meidän on käännyttävä näiden puoleen, jos tahdomme saavuttaa aseman muiden kansojen rinnalla.

Ajattelen tässä erittäinkin kahta: toinen Hohenzollern Kunstgewerbehaus Berlinissä on myyntikeskus kaikille taiteellisille huonesisustus välineille kaikista maanosista, toinen suuri kauppahuone Liberty & Co Lontoossa oli alkujaan tarkotettu ainoastaan liikkeen omien valmisteiden myymä-

läksi, mutta on nyttemmin huomattava välittäjä ulkomaisille taidekäsityö- ja taideteollisuustuotteille.

Esimerkin siitä, kuinka meidän naapurimaamme ovat huomanneet hyväkseen käyttää näitä suuria kauppahuoneita, antaa huomattava ruotsalainen osasto Hohenzollern Kunstgewerbehaus'issa — osasto joka pääasiassa nojautuu ruotsalaisiin talonpoikaiskudoksiin, joka jo on voittanut paljon alaa ja näyttää olevan yhä levenemään päin.¹ Liberty'ssä huomaa myöskin ruotsalaisia tekstiilituotteita irlantilaisien pitsien ja sveitsiläisten kudoksien ja rumaanilaisten reunusompeleitten ohessa, — tämä vaan ohimennen sanoen.

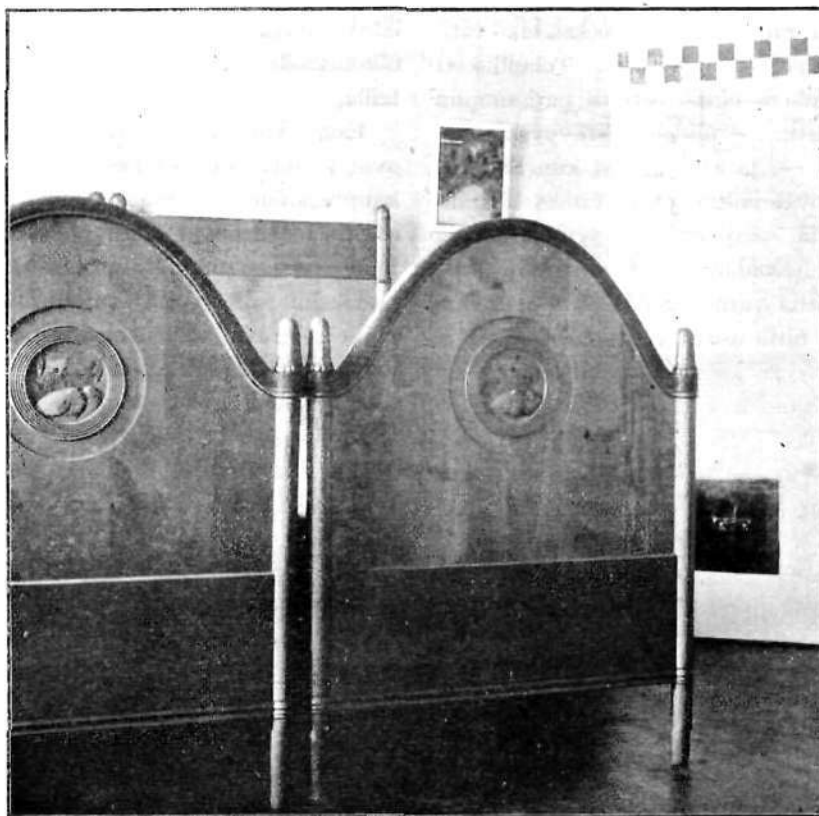
Minusta näyttää ikäänkuin meillä taideteollisuusyhdistyksessä olisi laitos, joka osaksi johtavan ja osaksi turvatun taloudellisen asemansa vuoksi, olisi omiaan yhdessä Suomen käsityönystävien kanssa alkamaan ja tarmokkaasti johtamaan työtä, saadaksemme suomalaista taideteollisuustyötä sen kaikissa mahdollisissa muodoissa, ulkomaan markkinoille. Harrastusta asiaan ei vastakkaiselta puolelta puutu — ainakin ovat molemmat edellämainitut kauppahuoneet antaneet viittauksen siihen suuntaan. On kysymyksessä ainoastaan raha, jolla maksaa etukäteen valiokokoelma, ja toimelias personallinen välittäjä, sillä pelkällä kirjevaihdolla ei tällaisessa tapauksessa päästä pitkälle — sen osoittaa kokemus.

Lontoossa kesäkuulla.

Gustaf Strengell.

¹ Suomalainen osasto löytyy todellisuudessa myöskin, mutta on se kovin vähäpätöinen, ja valittivat johtajat puuttuvaa avustusta kysymyksessä olevien esineitten saamisessa.

MAKUHUONEEN KALUSTOA

EINO SCHRODERUS.

Pietarin Siviili-insinööriklubin rakennustaide-näyttely Pietarissa.

oukokuun 28 päivänä avattiin Pietarissa Siviili-insinööriklubin toimeenpanema kansainvälinen rakennustaide näyttely. Näyttely sijaitsee ulkopuolella kaupunkia molemmin puolin Nevan vartta Novoje derevnjassa, toinen puoli näyttelyaluetta Livadian puistossa, toinen eräässä puistossa Kamenni ostrovilla. Näyttely on kokonaan Siviili-insinööriklubin aloitteesta ja riskillä toimeenpanttu ja nauttii yleistä kannatusta ainoastaan useiden ministeriöiden näyttelyynosanoton muodossa.

Näyttelyn ulkoasu ei ensi silmäykseltä tee edullista vaikutusta. Suurin osa näyttelyrakennuksista on muutamilla poikkeuksilla hyvin huolimattomasti tehty, koristeosat ovat melkein kauttaaltaan ala-arvoisia ja kipsistä tehdyt. Rakennukset ovat yleensä suunnitellut venäläiseen barokki-tyyliin, niin kutsuttuun »Katarina tyyliin», mutta voivat koristeosat niissä siitä huolimatta olla kopioituja modernisistä saksalaisista rakennuksista. Mitään yhtenäistä suunnitelmaa paviljonkien sijoi-

tuksessa ei voida huomata, ei myöskään pyrkimystä kohottaa yksityisten paviljonkien, ryhmäin tahi yleisnäön vaikutusta istutusten tahi ulkonaisen järjestelyn kautta. Tässä, samoin kuin monessa muussakin suhteessa ei tätä kansainvälistä näyttelyä voida verratakaan niihin lukuisiin paikallisiin arkkitehtuurinäyttelyihin, joita viime vuosina on pidetty Saksassa melkein kaikkialla.

Samoin kuin ulkoa, kaipaa useiden näyttelyrakennusten sisustus ja näyttelykokoelmain järjestely yhtenäistä suunnitelmaa. Näyttely — paikain jako ja järjestys ovat kokonaan jätetyt riippuviksi kunkin näyttellepanijan mausta ja toivomuksista. Ei mitään yleistä johtoa näyttelytoimikunnan puolelta voida havaita. Tähän huonoon järjestykseen on luultavasti myös suureksi osaksi tilan ahtaus ollut syynä. Paraimmin järjestettyjä ovat ministeriöiden paviljongit, jotka kaikki sijaitsevat Kamenni ostrovilla.

Useimmat näyttellepanijoista ovat venäläisiä, ulkolaisia on vaan nimeksi, Saksalaisia on kymmenkunta, Ruotsalaisia pari, kolme, suomalaisia on parisen kymmentä.

MAKUUKAMARIN KALUSTOA

EINO SCHRODERUS

Näytteille pannut esineet jakaa näyttelytoimikunta käytäntönsä perusteella seitsemään osastoon. Ensimmäinen osasto käsittää rakennus aineet, toinen rakennukseen käytettävät tehdas- ja käsityötuotteet, kolmas terveysteknilliset tuotteet, neljäs tulensammutusesineet, viides sähkömekaaniset tuotteet, kuudes rakennusten sisustukseen ja ulkopuoliseen kaunistamiseen käytettävät koristeet, sekä seitsemäs rakennustaiteellisen Ammatti- ja oppikirjallisuuden sekä opetusvälineet. Niinkuin tästä jaostakin jo voipi päätellä on näyttelyn luonne enemmän teollisuusnäyttelyn kuin arkkitehtuurinäyttelyn ja on se venäläisille arkkitehtuurioloille luvaavaa.

Kuitenkin pyritään jo Venäjälläkin korkeampaa päämäärää kohti rakennustaiteessa ja taide-teollisuudessa. Tälle seikalle tahdon erityisesti panna painoa sen takia, että suomalaisella teollisuudella on ainoastaan juuri tuotteidensa suuremman taiteellisuuden ja hyvän työnsuorituksen kautta edellytykset saavuttaa markkinat Venäjällä ja kilpailla Venäläisten tuotteiden rinnalla. Halpaa rihkamatavaraa löytyy Venäjällä yltä kyllin ja huokeampi työvoima sekä kovin laaja ostajapiiri tekevät mahdolliseksi Venäjällä valmistaa tehdastavaroita huokeammasta kuin meillä. Sen sijaan

tehdään Venäjällä taiteellista ja todellisesti hyvää tavaraa verrattain vähäsen. Venäläinen ostokykyinen yleisö on kuitenkin jo viime aikoina alkanut kohottaa vaatimuksiaan tässä suhteessa.

Venäläisistä yksityisistä näytteille panijoista ansaitsee ehkä useakin mainitsemista. Mainitsen tässä kuitenkin ainoastaan parista näyttelystä, koska ne ehkä paremmin kuin muut todistavat Venäläisten pyrkimystä modernisempaan arkkitehtuurissa ja taideteollisuudessa. Toinen näistä on Pietarin Nikolai I:sen Siviili-insinöörikoulun näyttely. Sekä opettajain että oppilaiden piirustuksia on pantu näytteille. Nämä piirustukset todistavat aivan moderniä ja itsenäistä käsitystä ja ovat sen ohessa erittäin kauniisti ja taitavasti tehdyt. Muutamissa oppilastöissä voidaan huomata aivan ilmeistä vaikutusta meikäläistenkin tunnetuimpien arkkitehtien töistä ja todistaa tämä seikka ainoastaan, että Venäjällä intressillä seurataan meidän uudemman arkkitehtuurimme kehitystä. Toinen mieltä kiinnostava näyttely on opetusministeriön, joka omassa suuressa näyttelyrakennuksessa on järjestänyt Venäjän ammatti- ja taideteollisuuskoulujen töiden näyttelyn. Toistakymmentä koulua on tässä näyttelyssä edustettuna ja on tämä osasto koko näyttelyn mieltäkiinnostavin

ja kauniin osasto. Se sisältää esineitä taideteollisuuden kaikilta aloilta niinkuin huonekaluja, metallitöitä, lasi-, porsliini- ja keramiikkitöitä, kiviteoksia, nahkateoksia, kudoksia, käsitöitä j. n. e. ja osottavat ne melkein kauttaaltaan kehittyntä aistia sekä suurta taitavuutta. Suurta huomiota herättävät etenkin koruompelutyöt, jotka sekä tekotapojensa moninaisuuteen että mallien kauneuteen nähden ovat aivan erinomaisia ja olisi niistä meikäläisillä paljon opittavaa.

Suomalaiset näytteillepanijat voi näytteillepantujen teosten mukaan jakaa seuraaviin ryhmiin, arkkitehdit, kiviteollisuudenharjoittajat, puuseppätehtaat, kaakelitehtaat, käsiteollisuusliikkeet, yksi maalarinliike ja yksi metallitehdas.

Suomen arkkitehtiklubi esiintyy omalla näyttelyllä. Valitettavasti on arkkitehtuurimme tämän näyttelyn kautta hyvin vaillinaisesti edustettuna. Ainoastaan seitsemän arkkitehtiä tahi toimistoa edustavat itseään. Poissaolevien joukossa ovat myös meidän tunnetuimmat kykymmekin. Tästä kaikesta huolimatta on näyttelyssä paljon hyvää ja tulee se kylläkin herättämään venäläisissä arkkitehteissä mielenkiintoa.

Vanhin ja Venäjälläkin jo tunnettu kiviliikemme O. Y. Granit Hankoniemestä on asettanut näytteille suuren joukon kauniita erittäin huolellisesti tehtyjä kivimalleja sekä kiviesineitä. Kiviesineiden joukossa on m. m. punaisesta graniitista tehty profiilerattu ja hiottu schakkipöytä sekä mustasta graniitista tehty ketjünkappale. Näytteillepannut esineet todistavat, että yhtiö kykenee teknillisesti vaikeimpiinkin tehtäviin. Kuitenkin on tämä näyttely ehkä liiaksi paljon pelkkä mallikokoelma voidakseen herättää yleisempää huomiota. Aivan toisin ja enemmän edukseen on Itä-Suomen Graniitti osakeyhtiö Wiipurista käsitänyt tehtävänsä rakennuttamalla Osakeyhtiö Vuolukiven kanssa yhteisen paviljongin graniitista, koristeosat ovat vuolukiveä. Paviljonkiin on pantu näytteille joukko kauniita graniittimalleja ja vuolukiviesineitä sekä piirustuksia. Paviljongin graniittityö on yleensä huolellisesti tehtyä, jotavastoin vuolukivikoristeet ovat kovin huolimattomasti tehdyt. Paremmiin ovat paviljongin sisässä olevat vuolukiviesineet tehdyt. Paviljongin sisustamiseen ovat vielä ottaneet osaa koristemaalari Carl Slotte Helsingistä sekä »Taidetakomo Koru» myös Helsingistä. Edellinen liike on tehnyt paviljonkiin seinäfriisin stukkigraveerausta käyttämällä, sekä kattoikkunan lasimosaiikista. Kumpaisetkin työt ovat erinomaisesti suoritettut. »Taidetakomo Koru»

on pannut näytteille lamput sähkövalaistusta varten.

Oman kauniin näyttelypaviljongin on myös N. Boman'in höyrypuuseppätehdas Turusta itselleen rakentanut. Tämä näyttelypaviljonki on ympäröivine istutuksineen ja kukkalaitteineen näyttelyn parhaimpia. Paviljongin sisusta on jaettu neljään täydellisesti sisustettuun huoneeseen. Huonekaluista vetävät suurimman huomion puoleensa makuuhuoneen ja ruokasalin kalustot O. Y. Color'in läpivärväytystä visasta, jotka sekä muotojen, että aineen kauneuteen ja työn huolelliseen suoritukseen nähden vastaavat kaikkein korkeampiakin vaatimuksia. Vielä on toiminimi asettanut näytteille joukon erivärisiä erittäin kauniita puumalleja. Kaakeliuunit eri huoneissa ovat Wilh. Andstén'in tehdasosakeyhtiön näytteillepanemia. Myöskin Suomen puuseppäin liike- ja tehdasosakeyhtiö on näyttelyssä edustettuna.

Liike on näytteillepannut kaksi kaunista huonekalustoa.

Kaakelitehtaitamme edustavat näyttelyssä Turun kaakelitehdasosakeyhtiö ja Wilh. Andstén'in tehdasosakeyhtiö. Kumpikin toiminimi on näytteille pannut pienen kokoelman kaakeliuuneja. Edellisen tehtaan näyttelyesineistä on mainittava eräs venäläiseen moderniseen tyyliin tehty erinomaisen kaunis uuni.

»Suomen käsityön ystävät» on myöskin järjestänyt oman kauniin näyttelyn. Näytteille pannuista käsitöistä vetää suurimman huomion puoleensa arkkitehti Armas Lindgrénin piirustusten mukaan tehty täydellinen alttarikoristus. Näyttelyesineet ovat huolimatta mallien taiteellisuudesta ehkä liian vaatimattomia herättääkseen Venäläisessä laajassa yleisössä suurempaa mielenkiintoa. Myöskin Keski Suomen kotiteosaitta on näytteillepannut suuren kokoelman tuohiteoksiaan. Tuohiteosten joukossa löytyy useita hauskoja malleja mutta lienevät ne yleensä liian vähäpätöisiä herättääkseen venäläisessä yleisössä ostohalua. Epäedullisesti vaikuttaa myös ylöspanokin.

Yleensä voitane näyttelyn suomalaista osastoa pitää onnistuneena, ainakin verrattuna näyttelyyn kokonaisuudessaan, vaikkakin on valitettavaa, että niin harvat Suomalaiset liikkeet ovat vaarintaneet tämän tilaisuuden tehdä tuotteensa Venäjällä tunnetuksi. Tähän lienee suureksi osaksi myöskin ollut syynä sekä ilmoitusajan lyhyys, että nykyinen kireä raha-aika. — Toivomme olevamme tilaisuudessa ensi numerossa julkaisemaan kuvia näyttelystä.

—nn—

NAISTENHUONEEN KALUSTOA

GUSTAF STRENGELL.

Englantilaiset helppohintaiset huonekapistukset.

(H:bladet 4. 8. 08).

Matkustavainen jolla on aikaa ja tilaisuutta, kuljeskellessaan Lontoossa pitkin upeita myymäläkatuja, älköön unhoittako käydä yhdessä tai toisessa noista suurista huonesisustusliikkeistä, missä niillä on paikkansa, Hamptons, Liberty, Waring, Heal & Son ja mitä ne ovatkin.

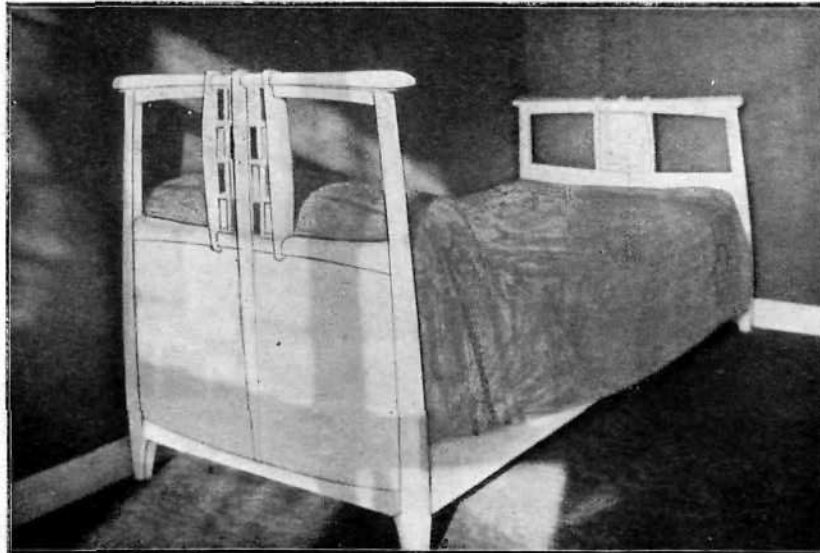
Hamptons, Pall Mallin varrella on tullut kuuluisaksi erinomaisilla englantilais-tyyli-huonekaluvalmisteillaan; tämän liikkeen pienessä paviljongissa ranskalais-englantilaisessa näyttelyssä on kerrassaan mainioita näytteitä siitä mitä se tällä alalla voi aikaansaada.

Liberty — Regent Street'in varrella — joka myöskin omistaa suuria huonekalutehtaita, on ainoa huomattava englantilainen huonesisustusliike, joka vakavuudella ja pontevasti noudattaa n. k. »Studio-tyylin» antamia ohjeita — tuon, lahjakkaan arkkitehti- ja taidekauppiaan joukon edustaman uusenglantilaisen dekoratiivisuunnan, jolla on ollut niin suuri vaikutus mannermaan dekoratiiviseen taiteeseen — Liberty'llä on äskettäin ollut tilaisuus, näyttää huomattavaa menestystä, — liike kun on saanut sisustaa 60 huonetta

vanhan arkkitehtimestarin Norman Shaw'in piirtämässä Piccadillyhotellissa, Regent Street'in varrella — viimeinen ennätys uudenaikaisessa hoteliloistossa ja mukavuudessa. Tästä sisustuksesta saa käsityksen skaalasta, missä nuo jättiläisliikkeet työskentelevät; leveranssitoumuksen määräämä korvaus ei ollut pienempi kuin 1,500,000 suomen markkaa, eli noin keskimäärin 25,000 mk. huonetta kohti. Onpa sitä siinäkin!

Heal & Son'in myymälähuoneustot sijaitsevat huomattavasti vähäpätöisemmän Tottenham Court Road'in varrella, joka kumminkin on juuri tämäntapaisten liikkeitten keskus, koska siellä sijaitsee koko joukko suuria huonesisustus-taloja. Heal & Son'in erikoisalana ovat makuuhuonesisustukset; heidän huonekalunsa, joita suureksi osaksi piirtää yksi itse johtajista, ovat huomattavia yksinkertaisen jäykän rakenteensa ja itsetietoisessa ainekäsittelyssä esiintyvän suuren taiteellisuutensa puolesta.

Suurin kaikista näistä liikkeistä on kumminkin Waring — nyttemmin yhdistetty toisen kanssa ja kulkee kaksoisnimellä Gillow & Waring. Heidän

NAISTENHUONEEN KALUSTOA

GUSTAF STRENGELL.

uusi rakennuksensa Oxford Street'in varrella, lähellä Oxford Sirkusta, on jo itsessään nähtävyyksiä ja sisältää käsittämättömän varaston kaiken hintaisia huonekaluja. Siellä oli muun muassa nähtävänä jättiläismäinen pyöreä ruokapöytä, niin rakennettu, että yksi ainoa palvelija voi muutamilla yksinkertaisilla liikkeillä pienentää mielen mukaan pöydän pinta-alaa, joka kumminkin aina säilytti pyöreän muotonsa. (Tämä teknillinen keksintö johtuu ellen erehdy Amerikasta, missä sellaiset pöydät ovat suuresti suosittuja.) Tästä kapistuksesta pyydettiin noin 12,000 markkaa. Koko ryhmä, siihen kuuluvine chippendaletuoleineen ja antiikkisine tanakoine hopeaserviiseineen maksoi kyllä jotenkin noin 50,000 mrk. Mutta se ei ole tavatonta Lontoossa, missä parasta aikaa olevassa vanhojen porsliinien näyttelyssä on m. m. kiinalainen malja, josta pyydettiin — luultavasti maksettiin — 65,000 mrk.

Kuitenkin — näiden kallistekoisten valmistajien rinnalla, jotka, miten kalliita lienevätkin, aina voivat löytää ostajansa varakkaiden englantilaisten tai sesongin aikana Lontoossa kulkevien amerikkalaisten joukosta — näiden rinnalla työskentelee suuri joukko aivan halpoja huonesisustuksia valmistavia liikkeitä. Juuri näistä oikeastaan on näiden rivien tarkoitus kertoa. Ne ovat sosiaaliselta näkökannalta varsin merkittäviä ilmiöitä.

Nämä halvat huonesisustukset — »cheap furnishings» — ovat luonnollisesti aina kuuluneet huonesisustusliikkeitten ohjelmaan. Mutta aivan erikoisesti voimakkaan vauhdin ovat ne saaneet viime vuosina esiintyneissä n. k. »week-end-house»eissa.

Week-end-house» (voittamaton; sanan mukaan:

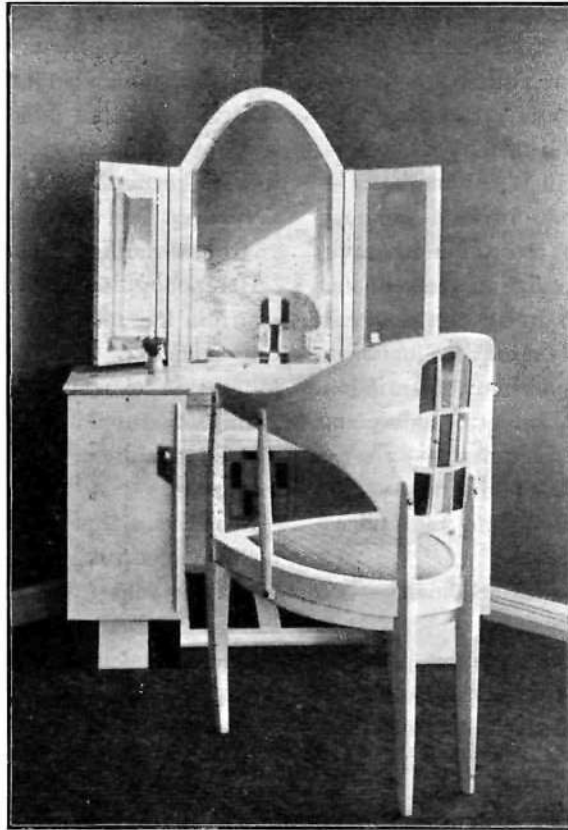
viikkolopun talo) on anglosakseille ominainen rakennustyyppi. Se on pieni huvila, jota käytetään pääasiallisesti kauniina vuodenaikana, mutta ei milloinkaan vakituisesti, vaan ainoastaan sunnuntain edellisenä ja jälkeisenä päivänä.

Kuten tunnettua, on sunnuntai Englannissa »half-holiday» — työ lopetetaan useimmissa konttoreissa ja liikkeissä kl. 2. Tämän selvitys on, paitsi luonnollisesti siinä, että meidän päiviemme tavaton työntenssiteetti vaatii pitempää lepoa, varmasti myöskin siinä, että sunnuntaita englantilaisen käsityksen mukaan ei saa käyttää minikäänlaisiin huvituksiin.

Nyt on tullut tavaksi käyttää tätä pidennettyä lepo-aikaa maaseutu huvimatkoihin. Tämä seikka antoi pian aiheen ruveta hankkimaan pieniä omia koteja maaseudulle noita huvimatkoja varten — ja siten on tuon pienen huvilan »week-end-house'n» synty selitetty.

Sellaisia pieniä huviloita löytyy siroteltuna yli koko Englannin ja etenkin taajassa suurten kaupunkien ympäristössä. Ne ovat keskiluokan maailmä tarvetta varten ja semmoisia saavuttaneet tavattoman suosion. Tätä uutta tapaa edistävät rautatieyhtiöt, antamalla erityisiä tavattoman halpoja pari kolme päivää kestäviä »week-end»-meno ja paluu lippuja.

On luonnollista, että näitä pieniä, tilapäisesti asutuita huviloita rakennetaan mahdollisimman halvalla. Tämä voi onnistua ainoastaan, sanoaksemme suurteollisuusmuodossa. Joukko urakoitsijoita kilpailee niinkään rakentamalla semmoisia pikku huviloita, seuraten siinä omia mallipiirustuksiaan; ja melkein jokaisessa aikakausvihossa tapaa heidän reklami-ilmoituksiaan. Joskin nyt tämän järjestelmän johdosta, taiteellinen puoli usein jää

NAISTENHUONEEN
KALUSTOA

GUSTAF STRENGELL.

roikkumaan Antin ja Pikku-Kaapon välillä, niin tunnustettakoon, että silloin tällöin tapaa perin näppäriä ja luonnikkaita suoritteitakin; muun muassa pani »Studio» pari vuotta sitten toimeen kilpailun, joka antoi kauniita tuloksia.

Tällaisen »week-end-house'in» täydellisestä kalustuksesta: huone kaluineen, mattoineen, uutimineen, sänkyvaatteineen, pöytäliinoineen ja -kaluineen sekä keittiövehkeineen, kilpailevat nyt monilukuiset suurkaupat ja siihen mittakaavaan nähden missä nämä voivat tointansa harjoittaa, ovatkin hinnat usein aivan uskomattoman halvat. Mainittakoon, että laitteiden laatu on yleensä tyydyttävä, joskin itsestään on selvää, että niin satumaisen mitättömillä summilla, kuin tässä tarvitaan, ei ensi luokan tavaraa auta vaatiakaan.

Yksi esimerkki antakoon täydellisen esityksen niistä tuloksista, mihin nämä kaupat ovat päätyneet.

Week-end-house, jossa on eteinen, tupa, kaksi makuusuoja, keittiö ja palvelijan huone — kaikki tietysti kohtuullisimman tilavat — voidaan sisustaa täydellisesti 1,181 Suomen markalla, seuraavan suunnitelman mukaan:

1. Tupa, samalla ruokailuhuoneena:

Huonekalusto, n. s. tamminen kaappi, sarana-pöytä, nojatuoli, neljä tavallista tuolia. Pääl-

lystetty, jousipohjainen leposohva noin 6 m² lattiamatto, kello.

Kamina vehkeet — hiilisäiliöineen ja lapioineen. Uutimet kannattimineen ja nuorineen.

2. Vanhempain makuusuoja.

Tanakka — tamminen kalusto kuvastinkaappineen, marmori-levyinen pesukaappi, jonka taka-osa on kaakelista, sekä vaatekaappi suuri kuvastin ovelta, kaksi tuolia; ja, kuten Englannissa tavallista, kahden maattava sänky, jossa on palmikoitu metallipohja, patja, peitin, kaksi untuva päänalustaa, pari lakanaa, kaksi pään-alus suojusta, sängynpeitin; noin 6 m² matto, yöpöytäkalusto vesipulloineen ja lasineen;

Neljä käsi- ja kaksi kylpyppyhintä.

3. Toinen yhden hengen makuusuoja.

Pähkinäpuinen kalusto;

Yhden maattava sänky kaikkine tarpeineen.

j. n. e. (Pääasiassa edellisen kaltainen jättämällä pois pari esinettä).

4. Palvelijan makuusuoja:

Walkonen kalusto, muuten pää-asiallisesti 3:n kaltainen.

5. Eteinen:

Ovimatto, suoja-asetin, vaatenaulakko.

6. Keittiö:

Pöytä, kaksi lavittaa, sinkkinen pesusäiliö.

7. Pöytäkalusto (lasia, lautasia y. m. yleensä $\frac{1}{2}$ tusinaa lajiansa) kaikkiaan 58 esinettä; Uushopeainen pöytäkalusto y. m. kaikkiaan 52 esinettä. Keittiökalusto, yhteensä 42 esinettä;

Damastinen pöytäliina, puoli tusinaa serviettejä.

Kaikki tämä kuten sanottu, 1,181 markalla — siinä tapauksessa että kalusto otetaan kokonaisuudessaan täytyy tunnustaa, että täten on saavutettu halpahintaisuuden huippu. Ja melkein kaikesta voidaan sanoa, että se taiteellisessa suhteessa ei ole häiritsevää, päin vastoin usein aika maukasta ja näppärää. Muuten onkin nykyisen englantilaisen huonekalutuotannon laita siten, että halvimmat esineet — pakosta yksinkertaisimmat — yleensä ovat viehättävämpiä; korkeampi hintaisia seuraa »koristelu»-lisä, joka joko tekotapaan tahi piirustukseen nähden ei ole moitteeton.

Mainittu esimerkki — tunnustettakoon — on ainoa laatuaan, mikäli minä tiedän.

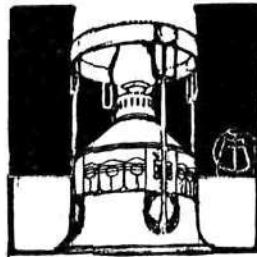
Mutta aatteella on ollut aika menestys ja tuomoisia halpoja huoneen sisustuksia kauppaa useat suuret Lontoonliikkeet. Paitsi näitä tilapäisiä

»week-end»-talojen sisustuksia, saadaan myöskin alituisesti käytettäviä täydellisiä sisustuksia, ja nuorten, henkilöiden jotka haluavat perustaa kodin, ei tarvitse valittaa valikoiman vähyyttä. Luonnollisesti ovat hinnat kalliimmat, jos haluaa hankkia todella kestäviä ja vankkoja huonekaluja, mutta täydelleen käyttökelpoisia voi jo saada sangen vaatimattomiin hintoihin.

Helppohintaiset huonekalustukset näyttävät tästä päättäin kannattavan hyvin. Se on selvästi tavaton menekki, joka tekee tämän mahdolliseksi; kymmeniä ei kannattaisi myydä. Mutta niitä valmistetaan sadottain ja tuhansittain ja levitetään ympäri maailman suuren englantilaisvallan kaikkiin osiin.

Sosialisena ilmiönä, esimerkkinä pontevan toimeliaisuuden tuloksista, ovat nämä halpahintaiset huonesisustukset huomattavia; ne osoittavat mihin tuloksiin voidaan tulla, kun otetaan huomioon suurteollisuuden matemaattisesti täydelliset menetelytavat.

G. S—ll.

Pölyttämislaitoksista.

Pölykysymystä on viime vuosina kaikkialla ahkerasti pohdittu. Hygienisten oppilaitosten kuuluisat edustajat, asumusten hoidosta ja hankinnasta huolehtivat yhdistykset ulkomailla ovat tehneet voitavansa voittaakseen mitä tuo paha ennustava sana »pöly» itseensä kätkee. Tilastotiede näyttää peloittavia kuvia saastutetun pölyn vaikutuksesta hengityselimiin ja ihmisen yleiseen hyvinvointiin. Arempien ihmisten hengityselimet vahingoittuvat helposti ja taudinsiementen itseensä kokoomisvaara väijyy kaikkia. Täytyy sentähden pitää huolta siitä, että pölyn kehitys mahdollisuuden mukaan voidaan estää, ja voittaa pöly heti syntyessään. Katujen ja teiden, liike- ja asuinhuoneiden siisteys sekä sopiva huolenpito asumuksista ovat keinoja joiden avulla pölyn voima voidaan kukistaa. Pölyn vastustamiseen kaduilla käytettyjen keinojen selvittäely veisi liian pitkälle; rajoitumme sentähden esittämään mitä keinoja uudenaikainen tekniikka on keksinyt tukahuttaakseen ja poistaakseen pölyn huoneista. Koska rahalla on suuri osansa tässä kysymyksessä on samalla selviteltävä josko kulutetut varat tuottavat vastaavaa hyötyä.

Pölyn muodostuksen estämiseksi suurelle liikkeelle altisna olevissa huoneissa on tähän saakka löytynyt ainoastaan kaksi keinoa, joko puhdistaminen kosteuden avulla tai että lattialle pirskoitetaan öljyä johon pöly tarttuu. Nämä keinot voivat olla hyvänä apuna kun käytetään tavallista puhdistustapaa — luudalla lakaisemista, mutta eivät kumminkaan voi läheskään korvata uudenaikaisia pölytyslaitteita, semminkin kun niitä ei voida käyttää kaikkialla. Mitä suurin erehdys on kumminkin taloudessa käytetty tapa puhdistaa kankaita mattoja ja topattuja huonekaluja pieksämällä ja harjaamalla. Tämä puhdistustapa on mahdollisimman alkuperäinen sillä mistään todellisesta puhdistuksesta näin menetellen ei voi olla puhettakaan. Ainoastaan mitätön osa tällä tavoin irtautetusta pölystä voi poistua avatun akkunan kautta, suurin osa laskeutuu taas takaisin huoneeseen; puhdistusta tarkoittava toimitus onkin vaan aiheuttanut uudistetun pölyn kerrostumisen. Tästä näkyy miten suurta hyötyä terveydelle ja puhtaudelle voi olla pölyvapaan puhdistustavan käyttämisestä.

Noin viiden vuoden kuluessa on esiintynyt useampiakin järjestelmiä joiden kautta pöly voidaan poistaa asuinhuoneista ilman että sitä ensin tarvitsee irti pölyttää. Vanhin näistä on niin kutsuttu »Vakuu-Cleanersysteemi», joka kotimaastaan Eng-

lannista on Saksaankin levinnyt ja suuren reklamin avulla joutunut käytäntöön. Nykyään käytännössä olevissa lajeissa saavutetaan tarkoitus useammalla eri tavalla aina työn suorittavien välineiden mukaan. Tavallisesti käytetään joko imu- ilma tai paineilma systeemiä. Tunnetuin on imuilman synnyttäminen ilma- tai vakuumpumppujen avulla, jotka tehdään mäntä- eli membranipumppuiksi. Äsken mainitussa Vakuu-Cleanersysteemissä käytetään mäntäpumppua, johon käyttövoima saadaan sähkömoottorista tai muusta voimakoneesta. Ilmapumppu imee määrätyn ilmamäärän kysymyksessä olevaan huoneustoon sovitetun torvijohdon avulla. Torvijohdossa oleviin liitos- ja hanapaikkoihin on kiinnitetty sopivilla imukkeilla eli imupilleillä varustettuja kummiletkuja. Näitä imukkeita eli imupillejä, liikutellaan edestakaisin puhdistettavien esineiden päällä ja sisään syöksyvä ilma riistää tomun ja lian mukaansa koneeseen. Vakuu-Cleanersysteemissä on imujohdon ja pumpun välille asetettu tomusuodin, jonka lävitse ainoastaan puhdistettu ilma voi päästä pumpusylinteriin. Mutta tämä on luonnollisesti järjestelmää vaivaava epäkohta, koska suodin tomun lisääntyessä yhä tiivistyy ja paineen imujohdon puolelta samalla kasvaessa voi särkyä ja päästää kerääntyneen pölyn syöksymään sylinteriin.

Toiset liikkeet ovatkin valinneet pumppulajeja, joihin ei tarvitse asettaa mitään suotimia. Pumppumännän asemasta on näissä membraani (palje), johon tomu ei vaikuta. Suurin lika jää heti sisääntultuaan pumpussa olevaan säiliöön, tomun sekainen ilma joutuu pumppuun ja painetaan kovakumiiventtiilin tai imutorven kautta tomusäiliöön. Tämän systeemin etu on se, että suodin jää pois mutta haittana siinä on se että palje ja venttiilit kuluvat sukkelaan.

Toisissa laitoksissa taas on membraanipumpun asemasta käytetty sentrifugaali-pumpun tapaista pyörivää pumppua. Pyörivät siivet sulkee vesi pumppukoteloa vastaan. Pölyinen ilma tulee imujohdon läpi koteloon, sekaantuu osaksi sulkuveden kanssa liejuksi, osaksi taas johtuu siitä kahta sivuun yhdistettyä painetorvea myöten maahan tai vesialtaasen. Liiallisen liejunmuodostuksen välttämiseksi johdetaan pumppukoteloon puhdasta vettä, Vaikka veden käytön kautta pölyn eroittuminen on jokseenkin hyvin onnistunut, niin on kuitenkin huomattava, että voimantuhlaus vaikutukseen nähden on aivan liian suuri. Toisessa ryhmässä, jossa imuvoima on käytännössä annetaan korkeapaineisen

höyryn riistää mukaansa ilman ja pölyn tai käytetään juoksevan veden voimaa ilmatyhjän paikan synnyttämiseksi. Missä höyrylaitos jo on olemassa ja sen voiman liikaa osaa voidaan käyttää pölyimulaitokseen, on äskenmainittu järjestelmä muita paljon edullisempi. Sillä, mukavasti käytettynä ja yksinkertaisesti rakennettuna, saavutetaan hyvä tulos. Mutta tätä varten rakennettu erikoinen laitos ei olisi tuottava. Myöskin toisessa järjestelmässä tulee huonon imuvaikutuksen sattuessa suurten vesimäärien käyttö liian kalliiksi.

Periaatteellisenä vastakohtana näille imuilmalaitteille on ilmapainepölyttämislaitte. Paineilman käyttäminen puhdistustarkoitukseen ei suinkaan ole uusi. Rautateillä on vaunuosien puhtaaksi puhaltaminen jo kauan käytetty keino; ei myöskään paineilman käyttäminen, heittovaikutuksen kautta ilmattoman alan synnyttämiseksi, ole uusi. Mutta paine- ja imuvaikutuksen yhdistäminen puhdistustarkoitukseen on Borsigilaisen pölyttämismenetellän pääasiallisin uutuus. Kajoomatta niihin riittäisyyksiin, jotka ovat syntyneet tämän menetellytävän ja jo mainitun pelkän imumenettelyn etevämmyydestä, tahdon vaan huomauttaa muutamista paine-imu-ilmalaitteiden erikoisimmista ominaisuuksista. Konelaitteen muodostaa täälläkin voimakone, ilmapumppu (tiivistäjä) ja ilmasäiliö eli tuulipannu. Tuulipannuun yntyy putkijohto, aivan niinkuin imulaitteessakin tapeilla ja kumiletkuilla. Puristaja imee ilman koneente-

lostaa, tiivistää sen sylinterissä ja painaa tuon 4—6 atmosfääriin puristetun ilman tuulipannuun ja putkijohtoon. Tässä meillä on siis päinvastainen ilmanliike koneesta käyttöpaikkaan. Kiinnitetystä putkijohdosta, joka on vaan puolet imujohdon läpimitasta, kulkee yksinomaan pölytön ilma. Varsinaisen pölytystyön toimittaa tässäkin imu- tai puhallussuullinen. Puhdistuksen perinpohjaisuus, täydellinen pölynirtautuminen ja yht'aikainen pölyn-imeytyminen ovat Borsigin paineilma-pölynimemismenetellän etuja. Vieläkin yksi tämän systeemin etuja on siinä, että paineilmaohdot voidaan tehdä vaikka kuinka pitkiksi ilman että vaikutus vähenee, kun taas tyhjä-ilmajohdot eivät voi mennä yli tietyn pituuden rajan. Putkijohdot ja ilmapumppu saavuttavat sen lisäksi paine-imuilmalaitteissa suuremman toiminta-varmuuden, koska molemmat jäävät pölyn ja lian koskemattomiksi. Kaksinkertaisen putken käyttäminen näyttää ensisilmäyksellä teoreettisesti erehdykseltä, jota käytännössä ei kumminkaan ole, koska sen käytäntö ei tuota mitään epämukavuutta, varsinkin siksi että sillä saavutetaan erinomainen pölyttämien, joka taas toisissa järjestelmissä on antanut aihetta alituiseen pölyneroitamistavan muuttelemiseen.

Saksassa ovat tämän tapaiset pölyttämislaitokset jo löytäneet tiensä hotelleihin ja yksityisasumuksiinkin, ja viime aikoina on niitä meilläkin käytäntöön tarjottu.

ALUEEN KAIKKI KÄSITTÄVÄISYYS JA VAIKUTUSTEN KOKONAISUUS
TEKEVÄT TAITEESTA ENSIARVOISEN KASVATUSVÄLINEEN. JOKA
EI MAAILMAN KAUNEUTTA LÖYDÄ EIKÄ VOI SITÄ ITSELLEEN OMIS-
TAA, HÄNEN KOKO SIELUNSA SEKÄ RUUMIINSA KÄRSIVÄT VAHIN-
KOA; HÄNEN MAAILMANKATSOMUKSENSA JÄÄ AHTAAKSI JA PUUT-
TEELLISEKSI, HÄNEN TAHTONSA JA TYÖKYKYNsä KAIPAAVAT
USEIN ELVYTTÄVIMPIÄ JA JALOIMPIA VAIKUTELMIA.

OTTO ERNST.

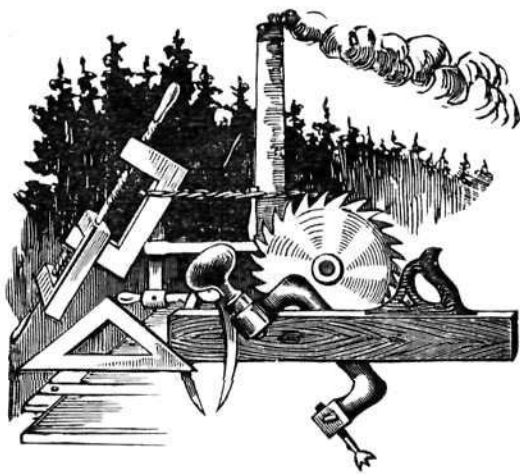
Kotitaide VII:n sisällys: Suomalainen taideteollisuus — huomioonottamaton vientitavara, kirj. Gustaf Strengell. — Pietarin Siviili-insinööriklubin rakennustaide-näyttely Pietarissa, kirj. — nn —. — Englantilaiset helppo-
hintaiset huonekapistukset, kirj. G. S— II. — Pölyttämislaitoksista. Kuvia: Eino Schroderus; Tenholan kirkko
(akvarelli), Kadunnurkkaus Räävelissä (akvarelli), Luostaripiha Räävelistä (akvarelli), Makuuhuoneen kalustoa (2 kuv.)
— Gustaf Strengell: Naistenhuoneen kalustoa (3 kuvaa).

HELSINGIN PUUSEPPÄTEHDAS

Lastenkotok. 5 OSAKEYHTIÖ - Helsingissä -

Sähköosoite:
PUUSEPPÄ
Puhelin 13 55

Valmistaa
Huonekaluja,
Konttorin-,
Kirkkojen-,
Puotien- y. m.
sisustuksia.

Ikkunoita, Ovia, Parkettilattioita sekä kaikkia puusepän alalle kuuluvia töitä.

Sanduddin

Tapetti- & Mattoliike

Helsinki P. Esplanaadik. 25 telef. 49 79
on maamme vanhin, suurin ja ajan-
mukaisemmin järjestetty erikoisliike

Tapetti ja Mattoalalla

Haaraosasto Wiipurissa Aleksanterin-
katu 19 telef. 13 05

A. ALM'in Tapetti- ja Värikauppa

■ Iso Roopertink. 1. ■
myy kaikkia lajia ■

Maalarivärejä ja suteja

sekä värjättyjä ja painettuja

Linoleummattoja.

Vahakankaita, Tapetteja, Friisejä ja Nauhoja
y m., y. m.

ERIKOIS-LIIKE

TAITEELLISILLE

UUTUUKSILLE

Tapettien,

Friisien

ja

Linoleumien alalla

HELSINGIN UUSI

TAPETTI LIIKE.

UNIONINKATU 28.

W. Salvén

Puhelin 924.

Suomen Käsityön Ystävät

Unionink. 23 — Puhelin 22 20.

Myy ja järjestää kaikenlaaisia koruompeluja, kuin myös kutomatöitä.

Suomen Kultaseppä-O.-Y.

Aleksanterink. 15.

Edullisin kulta-, hopea- ja uusihoepa
y. m. esineitten osto- ja tilauspaikka.

Huokeimmat hinnat!

Myymlöitit: Turussa Aurank. 12; Tampereella Kauppak. 8.

Westerlund & C:o

Telef. 11 17 Helsinki Telef. 11 17

Parhaimpia Kone-, Sylinteri-
y. m. öljyjä. — Konsisteeri-
rasvaa, Vaseliiniä, Tärpättiä,
Pakinkia, Konehihoja,

Trasselia, Nuoraa, Presen-
ninkiä, Ulkolaisia puulajeja,
Liimaa, Armatureja, Ruis-
kuja y. m.

Hietalahden Osakeyhtiö

Höyläys-, Puuseppä- & Huonekalu-
tehdas, Verhoilu- & Koristetyöpajat.

Helsingissä, Hietalahdenrannan ja Nuoranpunojankadun kulmauksessa. Puhelin 48. Huonekalunäyttely Nuoranpunojankadun 1 & 2:ssa.

Suomen Väri & Vernissatehdas Osakeyhtiö

Etelä Esplanadinkatu 8 Helsinki Haaraosastoja:
Puhelin 85 Porissa, Viipurissa ja Turussa

Englantilaisia, ranskalaisia, hollantilaisia ja saksalaisia piirustusaineita, harppilaatikoita, piirustuslautoja, tussia, vesivärejä y. m. y. m. Suurin varasto kaikellaisia kuivia ja tuoreita värejä, vernissoja, öljyjä, lakkoja, sutija, liimaa y. m. maalarin tarpeita.

Jälleenmyyjille edullisin ostopaikka.

JOHAN ERICSSON

PUUSEPÄNTEHDAS JA
HUONEKALUJEN TAIDEATELIEERI
HALLITUSKATU 14.

Sekä puisia että teräksisiä
HIHNAPYÖRIÄ,
oikeita Jenkins Venttiiliä,
CARBORUNDUM KIVIÄ,

Kaikellaisia 1:ma
KONEHIHNOJA
ÖLJYJÄ

ja voiteluaineita, trassella,
letkuja ja pakninkia.

Osakeyhtiö T. E. CRONVALL.

A.-B. K. H. Renlund O.-Y.

Rakennusaineita.

Valurakennusaineita, Rautapalkkia, Rata- ja Raitiotiekiskoja, Sementtiä, parhaimmilla merkeillä varustettuja.

Tulenkestäviä- ja Punasia tiiliä.

Sammutettua ja sammuttamatonta kalkkia, Kattopeltiä, mustaa ja galvanoitua, Katto- ja Seinähuopaa, Pinkopaperia, Asfalttilakkaa, Kivihiilitervaa, Puutervaa.

Ikkunalasia. Korkkimattoja.

Ovi- ja Ikkunaheloja uusinta mallia.

S. Vuorio

Maalariliike ja
Tapettikauppa

Aleksanterinkatu 9. Helsinki.

Viiniläinen Huonekalu-Varasto

Rydman & C:o

Aleksanterink. 11.

Kaikenlaatuisia huonekaluja, kankaita, verhoja, uutimia, mattoja y. m.

Erikoisosasto amerikalaisia konttorihuonekaluja.

LEVITTÄKÄÄ KOTITAIDETTA!

Th. Wulff Paperi- ja Piirustus- tarpeiden kauppa

Helsingissä - Pohjois-Esplanadinkatu 43.

Kaikenlaatuisia 1:ma Piirustustarpeita

Halvimpiin hintoihin.

P. Sidorow

Suomalainen Kalustokauppa
Osakeyhtiö

Suomen suurin konekauppa!

::: Konttori ja Konenäyttely :::

Helsingissä, Aleksanterinkatu n:o 7
(entinen Vaasan Pankin huoneusto, vastapäätä Yhdyspankkia.)

Suorittaa oman insinöörin johdolla täydellisiä konelaitoksia kaikilla aloilla, joista mainittakoon: täydellisiä sahalaatoksia, myllyjä, meijereitä, puusepäntehtaita puumassatehtaita v. m.

::: Pyytää erikoistarjous! :::

Hyvin lajiteltu varasto:

Tapetteja, reunuksia,

korkkimattoja ja

rullakartiineja

Viipurin Tapettikauppa

KARL LAGERBLUM

Helsingissä Aleksanterink. 50.

Tel. 20 94.

K. LINDROTH'in

KORISTE- JA RAKENNUS-

TAKEITTENTEHDAS

Helsinki - Tel. 24 95.

Valmistaa takorautatarpeita niinkuin kattokoristeita, porraskäytävä- ja veranda-aitoja, porttia, palotikapuita sekä kaikkia I:sen luokan sepänliikkeeseen kuuluvia ristiä, esim. Takorautaisia hauta-aitoja ja ristiä, puutarha-aitoja, kynttiläkruunuja y. m.

Helsingin Sementti- & Asfalttiliike

JOHN NORDBERG

Puhelin 40 03.

Tekee kaikkia sementti- ja asfalttialaan kuuluvia töitä ympäri koko maan. Kohtuulliset hinnat.

JULIUS TALLBERG

Varasto uudenaikaisia huonekaluheloja

Kullattua KUPARIA, MESSINKIÄ, NIKKELIÄ y. m.
Eri malleja piirustusten mukaan toimitetaan mitä pikimmin tehtaalta

Erilaatuisia huonekalulukkoja

Rokkolan hyväksi tunnettua PEILILASIA määrättyissä suuruuksissa suoraan tehtaalta.

Juho F. Aaltosen

Tapettikauppa

Erottaja N:o 11.

Puhelin 33 65.

Varasto aistikkaita tapetteja kaikista KOTI- ja parhaimmista ULKOMAAN tehtaista. — Friisiä, reunuksia, kullalistoja, korkkimattoja, pinkopaperia ja — — -pahvia y. m., y. m. — —

Rakentajat huom! ■ ■ Rakentajat huom!

Hyviä rakennustarpeita:

vasoja, parruja, hirsiiä, riukuja, lankkuja, lautoja, telinelankkuja, halkoja y. m. myy

Helsingissä, Vladimirikatu 11.
Puhelin 37 56.

Niilo Ahlgren

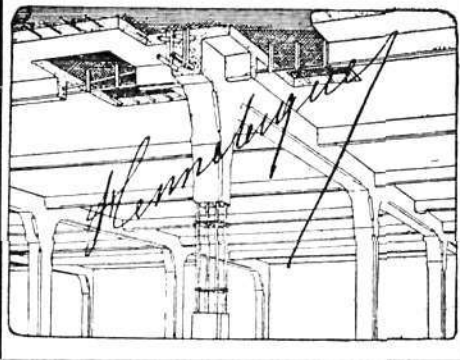
VÄREJÄ JA
PIIRUSTUSTARPEITA

Arkkitehtejä, insinöörejä, geologeja varten.

Parhaita tunnettuja merkkejä! — Huokeat hinnat!
Antink.29 (Polyt. Yhd. talo).

I. Holmgren

Puhelin
28 91

Puhelin
28 91

Aug. Kiökemeister

— Helsinki. —

Suorittaa kaikenlaisia rautabetoni konstruktioneja

„Hennebique systeemin“ mukaan.

Keskukslämmitys- ja ilmanvaihto-laitoksia!

Arvoisille rakennusherroille, arkkitehteille ja rakennusmestareille saan täten ilmoittaa, että nyt kun olen maailmankuulun toimintimen

Rietschel & Henneberg, G. m. b. H.

kanssa Berlinissä tehnyt sopimuksen yhteistyöstä, on minulla tilaisuus keskukslämmitys- ja ilmanvaihto-alalla suorittaa töitä uusimpain periaatteiden ja uusimpain kokemusten mukaan mitä tällä alalla on. Toiminimi Rietschel & Hennebergin monivuotinen kokemus sekä asema yhtenä mannermaan etevimmistä liikkeistä tällä alalla takaa kaikissa suhteissa ensiluokkaisen työn.

Suunnitelmia ja kustannusarvioita tehdään pyynnöstä.

Kunnioituksella:

ROB. HUBER.

Helsinki.

== Tampereen ==

Höyrypuuseppätehdas Osakeyhtiö

valmistaa

Huonekaluja ja

Puusepäntöitä

Näyttelyvarasto Tampereella Puutarhakadun 16:sta.

Tampereen Rakennuskonttori

myy halvimmalla

Kalkkia, sammutettua ja sammuttamaton.

Sementtiä, Lomma, Danmark ja Quinstorp.

Tulenkestäviä tiiliä ja savea.

Ikkunalasia, Tapettia, pingopaperia ja pahvia

Maalitarpeita ja **Värnissoja**.

Rakennustarpeita ja **Työkaluja**.

Konetarpeita ja **Öllyä**.

Rautatiekiskoja ja **I-rautoja**.

SÖRNÄISTEN HALKO- JA PUUTAVARALIIKE O. Y.

Tehdas, Konttori ja Varasto FREDRIKSBERGINKADUN 13—15. Puhelin 270.

MYYPPI: Höylättyjä ja Höyläämättömiä sekä höyrykuivia lankkuja, lautoja, listoja y. m., y. m.

VALMISTAA: Karmia, ovia, ikkunoita, konttori, ja myymälä-huoneustojen sisustuksia, toimittaa korjauksia rakennusalalla kokeneen rakennusmestarin johdolla sekä yleensä kaikkia puuteollisuuslalle kuuluvia töitä.

MYYPPI: Polttopuita, halkoja kokonaisina, sahattuina ja pilkottuna sekä kotinajettuna.

VARASTO: Hylkylautoja, lankunpintoja, hirsiiä, vassoia ja piiruja.

Kaikki nykyajan halvimpiin hintoihin.

Lång & Leppäaho Osakeyhtiö

Aleksanterink. 13. - Puhelin 143.

Konttori- ja kirjoitustarpeita
Paperia. Tukuttain ja vähittäin.

— Konttorikalustoja. —

KOPIEATELIER ELECTRON
AMATÖRFOTOGRAF
TEL. 5050
L. AMATÖÖRI-
VALOKUVAUSTA
HELSINGFORS
MIRKONKATU
5
HELSINKI
VALOKOPIOIMINEN JA VALENTAMINEN

**SINIKOPIOITA
RUSKEAKOPIOITA
VALKOKOPIOITA**

VALOKUVAA
PIIRUSTUKSIA, KONEITA,
HUONESISUSTUKSIA Y. M.

TOIMITTAA VALOKUVAUSTOITA
AMMATTIMIEHILLE.

Helsingin Rakennusainekauppa Osakeyhtiö.

Itä Heikinkatu 3.

Haaraliike Sörnäisissä Hämeenkatu 2.

* * Rakennusaineita, Rautatavaraa, * *

* * Värejä ja Öllyjä, Talouskaluja, * *

Pyytäkää Hintailmoituksiamme!